

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 " — "
 Negyedévre 2 " 50 "
 Egy óra 1 " — "
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és

Kiadóhivatal:

F. Cz. Simonffy-ház,
 a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árszámítás mel-
 lett vétetnek fel.

A szünetre.

Budapest, okt. 18.

A képviselőház a teljes ülés tárgyalásában szünetet rendelt magának, a törvényhozói tevékenységet a bizottságokba helyezte át. Igazán szerencsés véletlen, hogy ez a szünet most következett be s ha magától nem áll be, a béke s a parlamenti tárgyalások méltósága érdekében valami uton-módon elő kellett volna idézni. Mert nem lehet, de nem is kell tagadni, hogy a Wekerle-Apponyi páros viadal minden pártbeli képviselő kedélyét a forrponig felhevítette s jogosult volt az aggodalom, hogy a parlament abban a levegőben, a mely ott a napokban felülkerekedett, okvetlen a folyton megújuló he es jelenetek színhelye lett volna. És sajnos tapasztalásból tudjuk, hogy mily következményekhez szokott nálunk vezetni a zajos parlamenti jelenetek folytonossága: a krakélerek kitarása mindig nagyobb, mint a szolid, tisztességes elemeké s végre is mindig egy Cartius az, a ki többet ér az egész botrány-bandánál, a ki a mesterségesen nyitva tartott hegyszakadékba veti magát, hogy vége legyen a törvényhozás lealacsonyításának és a parlament képes legyen kötelességét teljesíteni.

Ez többé nem fog előfordulni, az

ellenzéki „szubjektív-terrorizmus“ hatása alól szerencsésen felszabadítottuk magunkat s a szabadelvű párt nem fogja tűrni, nem fog arra közreműködni, hogy oszlopainak valamelyike az ellenzéki szeszélyek szétfuvása előtt meghajoljon, vagy éppen ledönteni engedje magát. Miután továbbá az ellenzék azt a tapasztalatot szerezte, hogy a „miniszterbuktatással“ éppen semmi szubjektív cél sem képes elérni és a szabadelvű párt az államférfiai, vezetésre képesített talentumok majdnem kimeríthetetlen tömege fölött rendelkezik annyira, hogy még távolról sem lehet látni, mikor kerülne a sor az ellenzék kapacitásaira az eddig betartott uton; miután továbbá megkellett élnie azt, hogy minden általa provokált kormányválság után mindig egy-egy legjelentősebb kapacitása reá nézve elveszett és pedig a többség javára: jó okai vannak tehát arra, hogy ne erőltesse a dolgot személyes irányban s ezt minden látszat szerint már be is látja. Így tehát nem mondható túlzottnak a remény, hogy az általános és szubjektív harag, a mely a képviselőház utolsó teljes üléseit átka alatt tartotta, a bizottságokba nem lesz átvive, hanem inkább a szakszerű, tárgyilagos tanácskozások folyamán a meg-egyezés számos hatékony mozzanata

merült fel, melyek nem fogják eltéveszteni csillapító, megnyugtató hatásukat a szubjektív hangulatra sem. A nagy kulturális és gazdasági érdekek, melyek a nagy költségvetésnél, a magasztos hazafias és a szó legmagassabb értelmében állampolitikai mozzanatok, melyek a reformjavaslatoknál érvényre jutnak, szükségkép kell, hogy a rokonszellemeket és meggyőződéseket nem törődve a pártállással és a személyi mozzanatokkal, egymással közelebb hozzák és, az emberi természet nem enged meg más következtetést, a közös ellenségek kell hogy a tárgyilag egyértelműek közt személyes barátságot idézzenek elő: kiket személyes ellentétek választottak el egymástól, azokat az elvek megegyezése kell, hogy ismét egyesítse. A hevesség daczára, a melylyel a személyes viszálykodás a napokban elfajult a képviselőházban, mégis ragaszkodunk ahhoz a meggyőződéshez, hogy a bizottsági tárgyalások folyamán, különösen pedig az egyházpolitikai reformok tárgyalásakor, a béke ismét helyre lesz állítható a két vezérszellem közt. A magyar állameszme, a nemzeti hegemonia, a haza szabad és korszerű kiépítése csak győzedelmeskedhetik oly kérdések fölött, a melyek végre is nem kardinálisak, nem döntő fontosságúak, nem bírnak oly eminenter

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A szomorú asszonynak.

Csodálva néztük aranyos kedélyed,
 A társaságban te voltál a lélek;
 Csak egyet senki meg nem érthetett:
 Miltkor vigasztalunk sem lehetett,
 Ugy tépte lelked szívednek keserve,
 Majd elborult a néma gyötrelembe.
 De úgy van. Mennél gazdagabb szíved
 Több a de üből s több gyönyör tied,
 Mint dé en a nap tündöklőbb sugára
 Több meleget is áraszt a világra,
 De többet is lát esőt és borot
 S a tündöklőbb ég annál szomorubb.
 Mi tégedet is ér, nagyobb a bánat:
 Az égnek nagyobb lélekkel áldtak.

Pekri Károly.

Színház.

(Október 17-én: „Közönyt közönnnyel“, vigjáték 3 felvonásban. Irta: Moreto, fordította: Gyűry Vilmos, zenéjét szerezte: Nikolic s.)

— Tizenhetedik előadás. —

M o r e t o „Közönyt közönnnyel“ című darabjának színrehozatalával tegnap klasszikus estét élveztünk végig. A finoman szőtt s finom lélektani árnyalatokban gazdag vigjáték, a hódító férfi s az ellentállani akaró de később megtörő asszony örök története az, a melynek igazságára a remek spanyol darabban mindenki ráösmérhetett, a ki valaha szeretett.

Augustin Moreto y Cabana született 1618-ban, Madridban, meghalt 50 éves korában Toladoban. Sokat írt színpad számára, nagyrészt mások közreműködésével. Legkiválóbb az „El desden con el desden („Közönyt közönnnyel“) mely az értelmes expositió, ügyes kivitel és kitűnő jellemzés folytán a spanyol klasszikusok közé helyeztetett.

A németek a főszerep szerint „Donna Dianának fordítják Moreto klaszikus művét, mert a czim szöszzerinti fordítása („Gleichgültigkeit gegen gleichgültigkeit“) kissé esetlenül hangzanék.

Donna Dianának nem igen akadt még kitűnő magyar személyesítője; játszotta régebben Felek in é, kinek szentimentális, nehézkes, sablonszerű Dianájában azonban a közönség nem talált gyönyörűséget. Huszonegy évi hevertetés után a darabot a nemzeti színház 1892-ben újra felelevenítette, a czim szerepben P M á r k u s Emiliával s előadták a nemzeti-színházak a színész-kiállítás alkalmával Bécsben is. P. M á r k u s Emilia van oly genialis asszony, hogy alakítása nem nélkülözhetette a fényes vonásokat, felfogását azonban a bécsi közönség egy V e s s e l i, S c h r a t t és H o h e n f e l s után — nem akceptálta kellőleg, mert excentrikusnak s a hagyományokkal meg nem egyezőnek találta. P. M á r k u s Emilia abban tér el a hagyományos

Dianától, hogy tulajdonképeni megaláztatása után kezd gögös és büszke lenni. Mikor a nő szerelmese megtöri, tulajdonképen akkor adja vissza valódi hivatásának, mert hisz csak szeretetre kényszeríti. Így van az a Shakespeare „Makrancos hölgyé“-ben és minden darabban, mely a szerelmi párbaj édes-keserű küzdelmét festi. P. M á r k u s Emilia a hódító férfi hatalmát és azt a hivatását tagadja meg alakításával s ezért nem igaz, ezért nem — kelt harmonikus hatást a gögőben legyőzött s még sem hódoló, tehát nem is nőies leány!

Épp ennyi kísérletezés tárgya a budapesti nemzeti színházban a Polilla, ezen a Shakespeare „Romeo és Juliá“-jának Mercutiojához hasonló klasszikus bonvivánt szerep, mely a Szerdahelyi Kálmán ragyogó művészetének egyik tetőpontját képezte. Szerdahelyi úgy szólván haldokolva játszotta ezt a fényes szerepét. Geniejének utolsó fellobbanásával ragyogta be. Halma i o hajtotta ezt a szerepet, de meghalt, mielőtt játszhatta volna. Azok kik ujabban próbálkoztak meg benne. 1890-ben C s á s z á r és Z i l a h y játszották felváltva, azok közül az előbbi érti, de nem tudja visszatni, a másik nem igen érti s csupán egy-két rokonszenves vonással tudja tolmácsolni Polilla mély humorát, könnyed szeretetreméltó és szellemes egyéniségét. Ez a két

aktuális fontossággal, mint az összes anyakönyveknek a nemzet összességére s minden egyes tagjára fontos államosítása! Az összes magyar pártok má mégis csak sokkal nemesebbek és hazafiasabbak, hogysem attól lehetne tartani, hogy ez vagy amaz az állam méltóságán és hatalmán, a legintenzívebb nemzeti érdeken tölti ki személyes bosszuját.

— Harmadik új egyetem, vagy három új egyetem? E cím alatt a „Magyar Ujság“ Fenyvesi Ferencz lapja, tegnap a harmadik teljes új egyetem felállításának nehézségeiről és a meglévő akadémiáknak kisebb egyetemekké kifejlesztésének lehetőségéről figyelmet érdemlő cikket közöl, mely lényegileg ugyanazon elvi álláspontra helyezkedik, a melynek alapján a magyar ev. ref. egyház is keresztül vihetőnek és a céljuk teljesen megfelelőnek tartja legelső főiskolájának, a debreczeninek egyetemi rangra emelését. Az említett cikk előre bocsátván azokat a nehézségeket, a melyek egy teljes egyetemnek akár Szegeden, akár Pozsonyban való alapításába ütköznek, következőket mondja:

A harmadik 4 fakultásos egyetemről tegyük le egészen se helyett fejlesszük a kassai, nagyváradi és pozsonyi kir. jogakadémiákat mindannyi kisebb egyetemekké (orvosi fakultás nélkül), és bizonyos, hogy ilyen szerényebb keretben a reformátusok és a katolikusok is fognak még 1-1 egyetemet felállítani, úgy hogy Magyarországnak 7 mondhatni hét egyeteme lesz.

Leginkább az orvosi fakultás felállítása okozza a legtöbb nehézséget, de mihelyt szakítunk avval a felgással, hogy orvosi fakultás nélkül egyetem nem is képzelhető, azonnal módot fogunk találni arra, hogy már létező főiskoláink mindannyi kisebb egyetemekké fejlesszessenek.

Ezen kisebb egyetemek theologiai, jogi és bölcsészeti fakultásból állának. A theologiai fakultás kikerülne a jelenleg is ott lévő szemináriumokból, a jogi fakultás a

már meglévő jogakadémiákból, csak a bölcsészeti fakultásokat kellene újjonnan szervezni, a mihez 6-8 tanszék (történelem, bölcsészet, természettan, mennyiségtan, klasszikus külföldi és hazai nyelvek számára) egyelőre elégséges volna. És ezeket a bölcsészeti fakultásokat, hogy létjoggal birjanak, fel kellene ruházni a közzéptanodaitanárképesítési jogával. Egy-egy ilyen bölcsészeti fakultás egyelőre 25-30 ezer forinttal lenne fenntartható, tehát mind a három — a nagyobb könyvtári dotációt is hozzászámítva — évi 100,000 frttal, holott egy új 4 fakultásos harmadik egyetem első berendezése legalább 2 millió forintot, évi fenntartása 200,000 frtot igényelne.

Ilyen szerényebb igényű, szűkebb keretű három fakultásos egyetem lebeg a mi szemünk előtt: jogi, theologiai és tanárképzővel kapcsolatos bölcsészeti fakultás. Ez utóbbit nem is 6-8, hanem már kezdetben is 12 tanszékkel tervezzük. Hogy pedig lesz ereje Debreczennek és a magyar ref. egyháznak az egyetem alapításához még hiányzó alapokat összehozni, az iránt pillanatig sem kételkedhetünk. Nagyon valószínű, hogy hamarabb lesz ref. egyetem a kollegiumból, mint akármely más kir. jogakadémiából.

— Belföldi hírek. (József főherczeg) jubileumának megülnését Budapest fő- és székvárosa is elhatározta tegnapi közgyűlésén; Temes megye is felhívással fogja üdvözölni. — (A királytól Hegedüs Sándor a Lipótrend középkeresztjét, Hoffmann Pál a Lipótrend lovagkeresztjét, Kornfeld Zsigmond a másodosztályú, Beck Nándor pedig a harmadosztályú vaskoronarendet kapta. — (Gróf Tisza Lajos) Szegedről Bécsbe érkezett. A vasúthoz Kállay főispán, Pálffy polgármester és a szabadelvű párt vezérférfiai kísérték ki. — (Tolna vármegye) is elhatározta József főherczeg jubileumának megülnését. — (A n.-i kerületben), mely Bokros Elek halálával ürült meg, a szabadelvű párt gróf Vass Bélát lépteti föl.

— Külföldi hírek. (Az angol hajú róra) tegnapelőtt déli 12 órakor érkezett Tarentoba, Seymour tengernagy vezetése mel-

lett. Az olaszok lelkesedése leirahatatlan. — (Az orosz tisztek) úgy szintén Viadimir és Szergiusz nagyherczegek, Toulonból Párisba utaztak, hol tgnapelőtt a nép lelkes „Éljen a csár!“ „Éljen Oroszország!“ és „Éljen a köztársaság!“ kiáltásai fogadták — (A lengyelek klubja) azzal fog a kormány választási reformjára felelni, hogy önálló törvényjavaslatban indítványozni fogja a galicziai képviselők számának felemelését. — (Aczárévics eljegyzése) Kopenhágai udvari körökben egész határozottsággal beszélnek, hogy az orosz trónörökös egyik unokanővérét Viktoria walesi herczgnőt fogja legközelebb eljegyezni. — (Ferencz Ferdinánd) főherczeg, a magyar korona presuntív trónörököse, a ki tudvalevőleg tavaly novemberben indult el világtörli útjára. Párisba érkezett s onnan Stuttgartnak már hazafelé tart. — (Albrecht főherczeg) egy bécsi jelentés szerint legközelebb Berlinbe megy, hogy megköszönje Vilmos császárnak német altábornagygyá váló kinevezését. — (Gróf Caprivi) Karlsbadból még szeptember 30-án megkezdte a berlini törvényszéket, hogy Harden Miksát, Zukunft című folyóiratában közölt Caprivi-emlék és az új irány mérlege című cikkek miatt, melyben Bismarck zsurnálistája megint egy pár keserű órát szerzett Caprvinak, fogják porba.

A nők a nevelésügy szolgálatában.

(Felsővasutatott Debreczenben, 1893. okt. 15-én a Günezyegyet tanítói Otthonában.)

— Irta: **Osiky Lajos**, theologiai tanár. —

Néhány, ifjúkori kedves emlékem feljuttatásával kezdém el ezen rövid felolvasómat. Ki ne merengene el szíves-örömmel élete tavaszának, esetleg üde virágillatot lehellő emlékei fölött; s küzdelmes életpálya zajgó hullámai öléből ki ne szállana vissza vágyó gondolatokkal ama boldog révparthoz, hol még azzal kellett foglalkoznunk, hogy a hajó gépezetét erősítsük, a vitorlákat kifeszítsük, a hajót a kezdő — Isten kegyelméből talán elég hosszú — uton kelőleg fölszereljük.

Sajátságos dolog az, hogy mennyire szeretjük emlegetni a régi jó idöket, Holott pedig

szerep tehát megoldatlan feladata színművésztünknek s helyesen van, ha ifju erök nemes versenyre kelnek Donna Diana és Polilla szerepének megteremtésére a magyar színpadon. Don Carlos alakjához ma szomorú emlék fűződik. 1871-ben, úgy mint 1892-ben is az öngyilkos Nagy Imre játszotta igen szépen s most öröke méltón fog átszállani Mihályfi Károlyra.

Mindezeket — természetesen — a „Közönyt közönnnyel“ magyarországi történetéről és ennek Bécsben lefolyt részéről monóttuk el, a nélkül, hogy a tegnapi debreczeni előadást párhuzamba akarnók tenni a budapestivel. Hanem azért elmondhatjuk, hogy élvezetes este volt az. Leszámítva persze egy nagyon kis városi vonást, mely azonban a nézőt éretn játszódott le, még pedig az utolsó felvonás végén, a mikor a közönség be sem várta a klasszikus verssorok elhangzását, hanem elkezdett öltözni, menni, tolongani, nem respektálva azok jogát, kik Moretot végig szeretik hallgatni A várost már aszfaltozzák, az egyetemre már gyűjtünk, a boltok előtt Siemens-lámpák égnek s a színházban még sem respektálják a komoly közönség jogait — kik?

1. A kalapjukat fenntartó hölgyek.
2. A hangosan csevegő páhók.
3. A rossz viccekre és alkalmatlan helyeken tapsolóolcsó helyek.
4. A későn érkező —

5. S a korán kifele igyekvő közönség. Hol itt a jó tonus és hol a — nagyvárosiasság?

Visszatérve azonban a fődologra, vagyis az előadásra magára, ismételnünk kell azt, a mit a közlemény elején monóttunk, vagyis azt, hogy csakugyan élveztük ezt az estét. Ardai Ida (Donna Diana) és Tapolczai (Polilla) csakugyan olyan játékot produkáltak, a mely a legigényteljesebb közönséget is kielégíthet.

Ardai Ida igazán művésznő. Ama nagy tehetségek közé tartozik, a kikeről, ha valaki valami hibájukat hozza elő, így szoktunk nyilatkozni: Örüljete, hogy van valami hibája, mert ha ez a hiánya sem volna, akkor régen a főváros ragadná el művészetével!

Pedig úgy játszott tegnap is, hogy semmiféle hibáját sem tudtuk volna feltalálni. A valódi donna Diana volt. Jól játszotta szerepének vigjátéki részeit, az udvarlókval való szeszélyeskedést, a don Carlossal való kaczerkodást, mint a hogy „a macska játszik az egérrel.“ Az ő művésze azonban a mély érzés, a mélyszéges bubánat színeiben kulminál. Ott volt ő igazi művésznő, a mikor Donna Diana szeretni, télneni kezd. Nagy léektani hűséggel rajzolt meg minden átmenetet s a szerep számtalan árnyalatát finom megkülönböztetéssel tudta visszaadni. Java művésze ott kezdődött, a mikor (a színlak közt énekelt dal hallatára,) maga is szeretni,

szerettetni kíván. Azután következett a kerti jelenet, melyben a féltékenység fokozatos fejlődését mesterileg játszotta; azután Cynthiával való viharos jelenete, végül, a mikor Carlóst férjéül választja, az önmagát legyőző nő felővadása abban, a mit a német úgy nevez, hogy „dass ewig Weibliche.“ Donna Diana az örök nő, Madách Evája, kinek lényéből Ardai Ida oly szépen, oly nemesen tüntözte vissza tegnap a szenvedést, az odaadást, a meghódolást.

Játékát folytonos taps, folytonos tetszés kísérte. De miután Moreto vigjátékában a jellem-fejlesztés és a nuanceirozás oly nagy intelligenciát és részletkidolgozást kíván, talán nem is aratott volna Donna Dianna oly fényes sikert, ha nincs az oldalán ép oly sokat ígérő és ügyes Polilla? Ezt a szerepet Tapolczai játszotta, a ki oly kedves dolgot produkált tegnap, hogy játéka még szélesebb körben is figyelmet érdemelt volna. Tapolczainak csinos bonvivant alakja, kifejező szemei vannak, van szíve is, a tanodában tanult valamit s emellett temperamentumos, intelligens ifju színész. Körülbelül azt a helyet foglalja el nálunk, mint régebben Zilahi Gyula. Saját eredeti képeségeit egy pár Nádai-féle fogással toldja meg, melyek e művész ösmeretes fejlődulataiban, kéz-játékában és valami sajátos hangsúlyozásban nyilatkoznak. Együttvéve aztán kedves és ügyes fűs Polillája mindvégig szeretetre méltó bohó volt. (Polilla különben, ha ma élne, journalista volna.

mindannyi vonhatatlan rosszabbak szá az em

Az korból val kikötöt, s hajóján, d vággyal, alimussal, lajdonképe tatok. De Ugyan mi Tunya, re sem kérek a ki velem tában for Eng mánya, m hallgatóm Ezel nyarán és északi Skó nak egy k a skót szá talam, imn kü jó öreg családjá k hetet.

Ottl szeptember nyitottak g-zdám fé sága és be lelkészenek zönséghez, jól tudtam volt tudom mint mi m ki az ő n ideges, ha addig az a hogy idege zal ő nem szul beszél nyelvét, — minden nel s angol azon skót l pályán tart

Ez tény.) tapsolták n egy hangot, gába emel közönség gondolt játé fejlesztésé

S a n moly gróf v ának Isten emberért, m est többi g nek (Bear R ó z s a h e maskért, K gesztusokért s földszint t szót, a nélk hogy arra n Csiky Lás volna szüksé tést jobban jó alak volt Játszottak m

Középs nek Cz a p e nos Gavotte- jező Ni k o l gen nyelvű c a színlapon i

mindannyian tudjuk, — a történelem kétségbevonhatatlanul tanítja, hogy a régi idők sokkal rosszabbak voltak a mostaninál. Vágyódik vissza az ember az ő elvezett paradicsomába!

Az én emlékeim ugyan részben abból a korból valók mikor már elhagytam a boldog kikötőt, s ültem tánczólabok fölött az élet hajóján, de végre is még itju voltam, telve vágygyal, telve reményekkel, telve nemes idealizmussal, s még mindig csak készülve a tulajdonképeni küzdelemre, erre a mit most folytatok. De hát jól van az, hogy küzdenem kell! Ugyan mi volna ez az élet küzdelem nélkül?! Tunya, renyhe áom melyből én egy csöppet sem kérek. Vajha úgy gondolkoznék mindenki a ki velem együtt a nevelés, a tanítás szolgáltatásban forgolódik!

Engem az élet tanított meg ezen tudományra, melyet aztán szorgalmasan igyekeztem hallgatónim lelkületébe átplantálni.

Ezelőtt több mint 17 esztendővel, 1876. nyarán és ősz elején, szeptember hónapban északi Skócián egyik megyéjének, Rosshire-nak egy kisdé falujában, Fearna-ben töltöttem, a skót szabadegyház ottani lelkészének, az általán, immár nyugvó poraiban is áldott emlékü jó öreg Macdonald János urnak házában és családjá körében néhány feledhetetlenül szép hetet.

Ottlétem idején, mint naplóm mutatja, — szeptember 29-én, egy községi elemi iskolát nyitottak meg Fearna-ban, s az én kedves házigazdám felszólított hogy az ő megnyitó imádsága és beszéde, majd az ottani államegyház lelkészének beszéde után én is szóljak a közönséghez, a gyermekekhez valamit. Nem igen jól tudtam még akkor angolul, de már arról volt tudomásom, hogy még a német — épen mint mi magyarok — kineveti az idegent, — ki az ő nyelvét rosszul beszéli, a franczia meg ideges, ha az ő szép nyelvét török — rontják, addig az angol, a skót csaknem rajong azért, hogy idegeneket halljon angolul beszélni, s azazal ő nem törődik, ha az illető bármilyen rosszul beszéli is az ő hatalmasan erőteljes angol nyelvét, — erről, mondom, tudomásom levén: minden nehézség nélkül elfogadtam a felhívást, s angol miden-speechemet, szűzbeszédemet azon skót községi elemi iskola megnyitó ünnepélyén tartottam, a mint erről az én kedves

hallgatónim megyőződhetnek, ha megkerítik maguknak a Ross-megyében akkor szerkesztett „The Invergornton Times“, 1876. évi folyamának október 11-iki számát. Oly hatalmas „Cheer! Cheer! (Üdv! Üdv!) vihar támadt beszédem nyomán, hogy bátorságot nyerve, október 1-én már rendes isteniztetelen. 1 kor. 10, 13 alapján, egyházi beszédet is tartottam a fearni gyülekezethez. (Ev. Prot. L. 1876. évf. 42 sz. 351. l.)

Talán azon körülmény, hogy első ilyen jellegű nyilvános beszédemet egy elemi iskola felavatására tartottam, talán ez, vagy ki tudja, micsoda más hatás, vagy gondolkodásomnak mely iránya eszközölte bennem azt, hogy az elemi iskola iránt, bizony már régi idő óta a legodaadóbb, a legteljesebb rokonszenvvel viseltetem; a népiszkolák munkásait a szó legteljesebb értelmében vett munkatársaimnak tekintem; s ha nekem, az akadémiai tanárnak, az a feladat, hogy mint építő mester, betetőzzem az épületet, ugyan hihetném-e, hogy ez az épület kiállja a viharok zúgását, ha építő-társaim nem rakták volna le kellő mélységbe a fundamentumokat?

Itthon érzem tehát magamat a tanítói „Otthon“-ban, s minden vonogatás nélkül elfogadtam a mélyen t. tanfelügyelő ur, „Otthon“-unk elnökének felhívását, hogy tartsak itt én is egy feleolvasást.

De miről olvassak fel? — ez volt előttem a kérdések kérdése.

Ismét ifjuságom egy kedves emléke segített rajtam e kérdés megoldásában.

Tanuló koromban, s mint lelkészjelölt, önálló nevezői minőségemben többször foglalkoztam leányok nevelő-tanításával, s olyan sikerrel végeztem mindig a nehéz munkát, — nem veszi ezt tőlem e körben dics-kyvésnek senki, — kicsiny és nagy, középosztályból s a legmagasabb arisztokraczia köréből való leányok között, hogy sokáig ideálként lebegett előttem ifjuságomban a gondolat, hogy valamely felsőbb leányiskola igazgatója legyek valaha, kedvet és némi tehetséget, rászületettséget érezve magamban egy ilyen kényes, egy ilyen nehéz állás betöltésére. Hogy a nagy Isten aztán másképen vezetett rólam: arról én már nem tehetek, s tenni nem is akarok.

(Folyt. köv.)

Színház.

* A városi színházi bizottság tegnap d. u. 4 órákor ülést tartott, a melyen S i m o n f f y Imre kir. tan. és polgármester elnökle alatt jelen voltak B o c z k ó Sámuel, rendőrfőkapitány és színházi felügyelő, A b r a h á m László, tisz. főügyész, B e r g e r Henrik, K o m l ó s s y Arthur, S i m o n f f y Emil és Z á d o r Lajos. A színiigazgató, T i s z a i Dezső először is azt terjeszti elő, hogy H e i d e n r e i c h Mór bécsi színiigazgató felajánlotta néhány estére az „Utazás a föld körül 80 nap alatt“ című látványosságnak újonnan Koburgban készített diszleteit, még pedig a nyereség $\frac{2}{5}$ részéért. Tiszai egelőre h a t estén és 33% helyár-emelés mellett adatná elő a látványosságot. A bizottság úgy határozott, hogy a látványosságot csupán magasabb nívauon álló előadások hosszabb sorozata után, tavasszal lehet előadni. A p r i m a d o n n a - k é r d é s dolgában Tiszai jelenti, hogy E v a Lajos népszínházi igazgató hajlandó rövid időközönben Debreczenben vendégszerepeltetni. Először is sikerült megnyernie K o m á r o m i Mariskát, ki szombattól kezdve három estén át vendégszerepelne 150—100 forintos fellépti díj mellett. A bizottság ez alkalommal 20% helyár-emelést engedélyezett, még pedig úgy, hogy a művész felléptei közül a „Parasztbecsület“ bérletszünetben, a „Madarász“ és a „Sárga csikó“ pedig bérletfolyamban fog adni. Tiszai igazgató különben ismét megbizatik egy állandó primadonna keresésével. T i s z a i igazgató jelenti, hogy P á g a i Elek nevű vállalkozótól egy a vasfüggönyön kívül alkalmazandó hirdető-függöny tárgyában kapott ajánlatot. A színházi bizottság ilyen reklam-függöny alkalmazását nem véleményezi. E tárgy után a bizottság ülése véget ért.

* Komáromi Mariska, a budapesti népszínház kitünő művésznője, a mint már jelentettük, szombaton kezdi meg vendégszerepléseit, a midőn a „Parasztbecsület“-ben éneklé Santuzzát; vasárnap a „Madarász“-ban Postás Milkát, hétfőn a „Sárga csikó“-ban Erzsikét. A „Budapesti Hírlap“ jelentése szerint föllép a művésznő az „Üdvöské“-ben is, a mely föllépte azonban későbbi vendégszerepléseinek egyikére marad, valamint a „S z u l t á n“ czimszerepében is hallanók, a melyben a híres keringőt Komáromi Mariska brovurral éneklé. Felléptei — melyekért a művésznő esténként 150 frt díjban részesül — 20% helyár emeléssel történnek, még pedig először bérletszünetben, két ízben pedig bérletfolyamban. Jegyek mind ez előadásokra már pénteken d. e. 10 órákor válthatók, a bérlek helyei pedig szombaton d. e. 10 óráig tartanak fenn.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor, csak esetleg hétfőn később.

A királyi táblán hivatalosórák kezdés és befejezési időpontjai d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak — Az igtató, kiadó-hivatal és az iratár a felelőnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirda hivatalánál október 18-án: Változó, derült hűvös.

A debreczeni állami időjelző állomás jelentése. 1893. Október hó 18-án reggeli 7 órákor. Hőmérséklet 12,2 C. fok. Légnyomás 755,8 millim. Szélirány délnyugati. Csapadék tegnap reg. 7 órától ma reggeli 7 óráig 3 millim. Ugynezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 16 fok. Legalacsonyabb hőm. 11 fok.

Séta hangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órákor.

Október 27. A debr. ker. beteg-segélyző pénztár közgyűlése délelőtt 9 órákor a városi háznál.

November 1. Egyházkerületi közgyűlés.

— Váro atyák választása. Csöndesen, zaj nélkül indult meg ma reggel 8 órákor a városi bizottsági tagok választása hat helyen. A választók előreláthatólag igen csekély érdeklődést tanúsítottak a szavazás iránt, miután a két nagy politikai párt előre megegyezett a jelöltekre nézve, de meg a választók jelentékeny része szürettel, tengeri töréssel és egyéb sürgős munkával el volt foglalva. — Délig kerületenként leszavazott Hatvan-utcából 80, Péterfiából 70, Csapó-utcából 40, Kossuth-utcából 90, Varga-utcából 80, Piacz-utcából 90, összesen 450 választó. A szavazás 4 órákor zárul s csak ezután következik a szavazatok összeszámítása, minélfogva az eredményt csak holnap közölhetjük. Azonban előrelátható, hogy a közös listák győzelmesen mennek keresztül, noha tudunk esetet, hogy a Piacz-utcán egy töredék a hivatalos listából egyik jelölt helyett másnak a beválasztása mellett korteskedik.

— Az év. ref. zsinat összehívása. A magyarországi év. ref. zsinatnak szentesítés végett Ő Felsége a király elé terjesztett egyházi és iskolai törvényeire a legfelsőbb váasz a közoktatásügyi miniszter szept. 14-én 42820 sz. a. kelt leiratával leérkezett és e váaszban különösen az iskolai törvényeknek néhány pontban való módosítása rendeltetik el. Minélfogva szükségessé vált a zsinat újra összehívása. Ez iránt az elnökség: Kun Bertalan tiszánimeni püspök és Dr. Vay Miklós főgondnok már intézkedett s a zsinatot november 14-dikére hívta össze

Ez tény.) Nem csak a szerep banális élczeit tapsolták nála, de az ügyes mozdulatokat, egy-egy hangot, mely a komikumból a humor világába emelkedett tel s a neki folyton tapsoló közönség észrevette azt a konzekvenziás és átgondolt játékot is, a melylyel a darab jellemfejlésének rá háramlott feladatát végezte.

S á n d o r Emil halkán beszélő, de komoly gróf volt. S h a már Sodoma és Gomerának Isten megkegyelmezett volna kevés igaz emberért, mért ne bocsátanánk meg a tegnap est többi gyöngye játékosának? P é c h y n e k (Bearne hercege) a szerep nem tudásért, R ó z s a h e g y i n e k (Gaston) az előnytelen maszkért, K i s s Irénnek (Cinthia) a komikus gesztusokért, a sugónak azért a sugásért, mely a földszint tiz-tizenkettedik sorában is hallatszott, a nélkül, hogy a szereplők hallották volna, hogy arra nagyobb részüknek szüksége lett volna. C s i k y László jó alak volt s csupán arra lett volna szüksége, hogy lelki küzdelmével s a tette-tést jobban kidomborította volna. Máskülönbent jó alak volt s eltalált egy-egy benső hangot. J á t s z o t t a k m é g B o g y ó Ilon P á l f i Irén sat.

Középszámu közönség volt jelen, a melynek C z a p e k Péter az I. felv. után egy csinos Gavotte-at, D e l i n karmester pedig kifejező N i k o l i c s-féle zenét vezényelt. Az idegen nyelvű dolgok most rosszul sikerülnek akár a színlapon írják, akár a színpadon mondják el.

Budapestre. Erről Kiss Áron püspököket ma értesítette azzal a kérelemmel, hogy a zsinat tiszántuli tagjaival a meghívást közölje.

— **Adakozás a debreczeni egyetemre.** A püspöki hivatalban egy úr jelelte meg ma s 26 forintot adott át a debreczeni egyetemre, mely összeget a „budai nagypénteki társaság” tagjai gyűjtötték össze maguk közt.

— **A debreczeni tankerületi főigazgató** Békési Gyulát a közoktatási miniszter az 1893/94-ik iskolai évre következő felekezeti középiskolák meglátogatásával és felügyeletével bízta meg: debreczeni, hódmezővásárhelyi, miskolci, sárospataki ev. ref. főgimnáziumokra, a szarvasi, nyíregyházi ág. ev. főgimnáziumokra, h.-bőszörményi, karcagi, kisujszállási, mezőtúri és h.-nánási ev. ref. gimnáziumokra.

— **Elutasított 11000 felebbező.** Fővárosi lapokból olvassuk a következő, lakonikus rövidséggel közölt tudósítást: „A Berettyó-Kőrösi Társulat választmányának e hónap 15-én Nagyváradon tartott ülésén olvasták a miniszter leiratát, mely szerint Nádudvar községnek és társainak az ártérfejlesztés ellen való felebbezését elutasította.” — Hajdúvármegye összes déli községeinek és Debreczen városnak mélyenbele vág a zsebébe ez az elutasító miniszteri leirat.

— **Személyi hír.** Gróf Dégénéfeld József főispán holnap reggel Nádudvarra utazik hogy ottani községi hivatalokat megvizsgálja.

— **Bankett az o. m. bank h. vezértitkára tiszteletére.** Pranger József az osztrák-magyar bank helyettes vezértitkára — mint már tegnap írtuk — meglátogatta városunkat — nem azért, hogy a bank itteni fiókját hivatalos vizsgálat alá vegye; — látogatása fontosabb jelentőségű volt. A bank harmadik főtisztviselője megakart ösmerkedni Debreczennel, ahol a legelső közé tartozó, évente százmillió forgalommal dolgozó bankfiók működik, — e hatalmas kereskedelmi gócponttal a debreczeni kereskedő osztályllyal, melynek tevékenysége, széleskörű összeköttetései, vállalkozó szelleme kölcsönösen visszahatnak a debreczeni bankfiók rohamos fellendülésére és virágzására — Pranger József tiszteletére, bizonyosan jótévő hatása látogatása alkalmából tegnap két lakoma is volt. Délben Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester adott a Bikában szűkebb körű, hat terítékű gazdag ebédet, — melyen részt vettek a házigazdán kívül Pranger József, Kernhoffer József az itteni fiók főnöke, dr. Király Ferencz orsz. képviselő, Zádor Lajos a kereskedő társulat elnöke és Szabó József főszámvevő Pezsgő mellett, vidám hangulatban folyt le az ebéd. Este a bankfiók bíráló bizottsága rendezett 24 terítékű lakomát a jeles vendég tiszteletére. A banketten a bíráló bizottság tagjai, a kereskedő társulat és kamara elnöksége, néhány választmányi tagja s a város részéről Simonffy Imre polgármester, Szabó József főszámvevő voltak jelen. Az első felköszöntőt Szabó Kálmán mondta Pranger Józsefnek, kiemelve, hogy amily népszerűtlen volt sok ideig az o. m. bank fiókja Debreczenben, éppolyan népszerű ma, midőn a dualizmus követelményeinek megfelelőleg kifejlett, midőn az élén magyar ember áll, — mint főigazgató s legtöbb tisztviselői között egy másik magyar embert is tisztelhetünk: Pranger Józsefet és midőn újabb megújabb jeleit tapasztaljuk a bank előzékenységének Debreczen iránt. Pranger József lendületes szép beszédben válaszolt a felköszöntőre; nagy szerencsének tartja, melyre már régóta vágyott, hogy közelebbről megismerkedhetett Debreczen kereskedő

osztályával, mely minden tekintetben az első helyen áll az országban. Ő erre a derék magyar kereskedő osztályra s ennek egyes tagjaira üríti poharát, mely a városi hatósággal karöltve olyan hatalmas lendületet adott az ipari, kereskedelmi és kulturális fejlődésnek. — Felköszöntőket mondtak még: dr. Kola János Kautz Gyula bankfőigazgatóra, dr. Király Ferencz Simonffy Imrére, Simonffy Imre Prangerre és Elischer Viktor titkárra, Mayer Emil Kernhoffer József, Zádor Lajos Szabó József főszámvevőre, ki nek a kulturális intézmények iránti lelkesedésétől még sokat vár a debreczeni társadalom. A vidám lakoma Rácz Károly zenéje mellett éjjelig tartott.

— **A kolera.** Bagaméri József debreczeni hentesmester e hó 16-án éjjel után Budapestre elhunyt. Halálát az s i a i kolera okozta s a budapesti X. ker. új temetőben helyezték nyugalomra. A szomorú esetről a család gyászjelentést adott ki. Ez a kolera eset különben egy incidenssel van összeköttetésben, melyben Kozma József debreczeni sertéskezeskedőnek jutott a szerep. Ő ugyanis együtt utazott a fővárosba Bagaméri Istvánnal, minnek következtében az ottani rendőrség öt napi zár alá helyezte. Kozma azonban nem várta be az öt nap leteltét, hanem tegnap elindult Debreczenbe. A debreczeni állomáson azonban tegnap este 7 óra után, a gyorsvonat érkezésekor — távirati értesítés folytán — már várta a rendőrség és Kozmát Szemetkay rendőrbiztos letartóztatta, azután pedig a járvány-kórházba kísérte. Dr. Szarvay Gyula városi t. főorvos és dr. Kenéz Gyula kerületi orvos ma reggel megvizsgálták az önkénytelen pacienst s miután meggyőződtek, hogy nem koleragyanus, szabadon bocsátották. A zár alól szökés miatt azonban pénzbürséggel fogja sújtani a rendőrség.

— **Utcza csatornázása** Boczkó Sámuel rendőr főkapitány Tanító Kis Hatvan, Csokonai és Garai utcáknak, melyek legközelebb lesznek, fertőzőt helyeknek bizonyultak, sűrű csatornázása és kikövezése iránt tett javaslatot a tanácsnál. A főkapitány a sürgős indítványt azzal indokolja meg, hogy ez utcákban, ahol igen szűk udvarok vannak, a közegészség és tisztasági szabályrendelet által követelt szemét tartókat és szennyezett vizek befogadása szolgáló gödröket nem lehet előállítani.

— **Levélhulláskor.** Tegnap csapta meg az ősz hideg szele és a dérelőszőr a parkok boglárfaának leveleit. Amint a dérmegfagyasztotta, hideg szél subintására egyszerre hullottak le csörögve sirjukba a levelek, zörgő harasztot képezve a park kavicsos ösvényén. Most már így megy ez napról-napra; tör, zuzza az őszi eső mindazt, mi a nyárból megmaradt, míg majd aztán ő felibe is rákerül a tél és zimankós felszél fogja hinteni az ilanó havat a korzósima aszfaltjára. — Még jókedvű, vig sétáló közönség hullámzik a korzón, sőt a kocsijárdán is. A lefolyt hét határvonalat huzott a szőlő érlelő meleg és a hűvös napok közt. Fehér tollas kalapok ritkák már, piros jobban látszik és piciny lakezipökből kikandikáló villanó fehér harisnyák helyett most már igazán fekete selyem lábravalók kandikálnak ki a hűvös levegőre. — Az udvarlás, virág a gomblyukban mind ritkább, sárga, késői thearózsa virít még itt-ott pihegő, ziháló mellen és majd jön a téli bunda a boa, meg a — thea. Persze, hisz nini, amott már szürkül, ereszkedik a köd és eszünkbe jut Burns, meg hogy is mondja a poéta: Jer Ossián, ködös, homályos énekeddel... — **Debreczen—Nagyvárad** Laptársunk a „Nagyvárad” megkondította a vész harangot afeletti aggodalmában hogy a debreczen-de-recke—n-létai vasut kiépítésével, különösen pedig a vasutnak Székelyhid és P. Tamási állomásig való meghosszabbításával Nagyvárad teljesen elveszíti az Érmelléknek és a Szilágyságnak nagy részét eddig is Debreczen felé gravitáló forgalmát. A „Nagyvárad” különben azt a vasut-tervezést

melyről lapunk okt. 10-iki számában, a debreczen-létai vasut r.-társaság alakuló közgyűlésével kapcsolatosan Bihar megye egyik ősrégi nevű, előkelő állású férfitől nyert információk alapján emlékeztünk meg. figyelemzteni Nagyvárad és Bihar megye hatóságát, hogy álljanak résre és mentsek meg Debreczen élelmességéről és pénzéről Nagyvárad fenyegetett érdekeit. — Ez a felszólalás igazolja, mily fontos vasuti összeköttetést nyer városunk a derecke-létai vasut által és mennyira megéri ez a vasut azt a 80000 frtot, melylyel Debreczen kiépítéséhez hozzájárult.

— **Egy két gimnáziumi osztályt** végzett fiu felvétetik tanulóul a „Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság nyomdájában.

— **Kigolyózták.** Egyik közeli községben történt ez a furcsa eset:

A kerület képviselője nemrég hazament választói körébe. Termézetesen kérdezősködött egyről másról. Egy becsületes pintermestertől többek közt azt kérdezte, hogy mi hír a faluban?

— Hát kérem nagyságos ur, mi bizony kigolyóztuk a kaszinó elnökét.

— Na, na! hát mi baja volt, hogy kigolyózták?

— Csunya baja volt annak uram!

— De mégis?

— Hát kérem bizony annak egyiptomi szembaja volt, feltűnt hogy reánk ragad a rutnyavaja és jobbnak láttuk kigolyózni az elnök urat.

x **Egy jó házból** való 3—4 közép iskolát végzett fiu tanulóak felvétetik László Albert könyvkereskedésében.

x **Tanuló felvétetik** Kemény Zsigmond és társa úri és női divat üzletében főpiacz Froner ház. Értekezhetni a Magyar Király szállodában.

x **Megbízható gyógykezelés.** Zavart emésztéssel ellátott egyének, kik étvágyhiányban, elfuvódásban, gyomorgörcsökben és rendetlen székelésben szenvednek, a „Moll féle seidlitz por” használata által rövid idő múlva visszanyerik egészségüket. Egy doboz ára 1 frt. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A gyógyszerész, os. és k. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlaubea 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Táviratok.

(A „Debreczeni Ellenőr” s. tudósítójától.)

— Érk. d. e. 11 óra 37. perczkor. —

Budapest, október 18.

A „Pesti Napló” ügye.

A kir. ügyészi hivatal a büntető eljárás megindítását indítványozza Ábrányi Kornél orsz. képviselő s a „Pesti Napló” főszerkesztője ellen, még pedig a büntető tvk 165 §-nak értelmében elkövetett hatóság elleni erőszak címén, báró Kaas Ivor ellen pedig a 262 § értelmében elkövetett nyilvánítt bencsületsértés címén. Az ügy vizsgálatával Lenk Gyula vizsgálóbíró bízott meg.

Oszoli István vallomása következtében. Barina Izidort a „Pesti Napló” szerkesztőjét is perbe fogják bünpártolási vétsége miatt. A letartóztatott Oszoli védője P. Olonyi Géza orsz. képviselő.*)

*) L. törvénytörvényi rovatunkat.

Törvénytörvényi csarnok.

* **Asbóth János** orsz. gy. képviselő a „Nemzet” ellen sajtópört indít „rágalmazás és becsületsértés” címén. A panasza a nevezett lapnak a római levél s a Hentzi-koszoru ügyéből kifolyó, Asbóthra vonatkozó cikkei szolgáltatottak alkalmat.

* **Az ellopott okmányok.** Az Oszolyi István Géza díjnok ügyében tudva-evőleg a vizsgálati

fogság ellen a védő tellebezt adott be. Tegnap tárgyalta a budapesti kir. törvényszék vádtanácsa Zsitvay Leó elnöklété és Eördögh András bíró előadása után az ügyet. A vádtanács azt határozta el, hogy Oszoli István továbbra is vizsgálati fogságban marad.

* **Sikkasztó asztalos.** P. M. asztalos. jelenleg budapesti lakos, még az 1891. évben 5 szál deszkát kapott Zichermann Herman közvetítő intézet tulajdonostól, még pedig arra a czélra, hogy azokból hirdetési táblákat készítsen. P. M. azonban más czélra fordította a deszkákat s mind a mai napig sem a táblákat nem készítette el, sem a deszkákat vissza nem adta. Ezért őt a debr. kir. törvényszék ma összeült büntető tanácsa, melynek tagjai voltak Moocsy Imre elnök, Konrad Sámuel és dr. Vass Antal bírák, dr. Berger Andor jegyző és dr. Dicsőffy Sándor kir. ügyész mint közvadászó, — sikkasztás vétségeért 3 hónapi fogság kitöltésére egy évi hivatal vesztésre és 23 frt kártérítés megfizetésére ítélte. Mind a vádlott, mind a kir. ügyész fellebbeztek.

Mit tegyünk a házi szeméttel.

Ez a kérdés régóta foglalkoztatja már a nagyobb városokat. A Budapestnek balparti részéből származó szemetet külön czélra épített vasut szállítja el a városból távolabb fekvő pusztákra, a hol a földdel keverik és trágyázásra használják. A budai oldalon a házi szemét kihordása vállalkozónak van kiadva, a ki azt a földekre viteti, ott szétteríti, belőle a még használható anyagot kikapartatja, a hasznavehetlent pedig 15 cm. magas földréteggel boríttatja be.

A szemétnak a lakásukból ily módon való eltávolítása ellen azonban több kifogás tehető. Igy első sorban a zöszeghulladék, csirkebél stb. legalább is 24 óráig összehalmozva, ládákban áll a lakásokban. Itt a rothadás gyorsan halad, s a belőle fejlődő bűz rontja a levegőt, az elporlott részekben levő csirák pedig közvetlenül is veszélyeztetik a lakók egészségét. A meggyűjtött szemetet most rozoga, líkas falu kocsiáru üritik, a mely után a város végére viszi. Ugy a kocsiáru öntés mint a fuvarozás alatt a szemétnak réze ismét elhull, s piszkít, büzt, ártalmat okoz. A lerakó telepek sok napzamos vesznek munkába ez alatt a kaparás alatt természetesen mindazon káros körülmény fokozottabb mértékben fejtheti ki rájuk a hatását, melyekről fönebb már szó volt. — A kikapart, bűzös dolgok közül az ipariilag feldolgozhatók ismét visszakerülnek a városba, s úgy a szállítás, mint a feldolgozás alatt ártalmat okozhatnak. De a hasznavehetetlen részek is rontják a levegőt, fertőzik a talajt, különösen pedig a környék kutjainak vizét, bár ha vékony földréteggel földik be, gyorsan elko had a szemét, és értékes trágyává változik.

Mindent az ártalmat, kivált a világvárosokban különféle módon iparkodnak elhárítani. Igen meggondolni való Kameron bécsi tisztifőorvos azon tanácsa, hogy minden lakónak adjanak két jól záró és fémből készült szemetes ládát úgy, hogy a megtelelt felnyitás nélkül adják át a szemetes kocsiának, a ki a helyet az előző napon kapott, de ez alatt kiürített és kitisztított másikkal átadja vissza. Ujabban mint nagyobb tért hódít ezen kívül a szemét elégetésének gondolata is. Legczélszerűbb kétségtelenül az volna, ha a hulladékot azonnal a takaréktűzhelyen megsemmisíthetnének elégetés nélkül. Ez azonban a tüzhelyek mai tökéletlen volta mellett lehetetlen, mert a házi szemétnél sok a nehezen elégő anyag; szerkesztettek ugyan már többféle czélra is kitűnően megfelelő takaréktűzhelyeket, azonban ezeknek beszerzése még nagy költségbe kerül. — Az angol és amerikai nagy városokban középpontilag égetik el a szemetet, még pedig úgy, hogy nemcsak költségbe nem kerül, hanem az égés után visszamaradt anyagokból oly sok értékes mellékterméket tudnak előállítani, hogy még némi haszon is marad. Ez volna eddig a szemétkérdés legczélszerűbb megoldása.

R.

A három angyal.

— Legenda. —

Szépek voltak. Ilon, a szőke angyal, csábos kék szemével elragadó volt.

Mariskáról hízogői azt állították, hogy az ég, az összes csillagok nem érnek annyit, mint az ő bájos ajka, szénfekete haja.

Gizuska — ezt egy poéta énekelte meg, ki döcögős versekben nem késett megemlíteni, hogy ezt az Isten legboldogabb perczében tette.

*

Ártatlanok voltak, szentek. Azt mondta a hir, ezt mondták maguk.

Ha az angyalok és tündérek körében szóba került valami férfi, Ilon, Mariska meg Gizuska szemérmesen lesüték szemüket s ártatlan szendességgel merengtek . . .

Egyszer szóba jött a tündérek között a három tündérlány. S elkezdtek őket dicsérni. Ezek tüzipiros ajkait nem éri férficsók, ezek nem ismerik a szerelem varázsszavát.

*

Ott volt a tündérek között Leon, a kétkező, a gyanakvó nagyviági, elegáns ördög. Nevetett.

— Nevetem a ti hiteteket, a ti balga meggyőződésedet. Nem hiszek én már a ragyogó égkék vagy az ébenfekete szemeknek, aranyos hajnak, tündöklő rózsás bőrnek.

*

Nagy volt a méltatlankodás. Aribald, az agg tündér haragtól remegő ajakkal felállott és megszólalt:

— Vakmerő. Tudod-e, mit tettél? Tudod-e, kiket gyanúsítottál? A kiket mi a legjamborabbaknak tartunk, kiket, mint ártatlan, tiszta életű rózsákat példányképpül állítunk a hajdonok elé, azokat ócsárlod. De nem maradhat e tetted büntetlenül. Vagy igazold e képtelen vádat, vagy kérj bocsánatot. Borulj térdeidre s valld meg, hogy hibáztál. Szólj bünbánóan s a tündérek készek a bocsánatra.

*

Vártak.

Leon felállott: — Nem, nem, nem. teszem, mit beszéllek. S szólt:

— Tündérkirály! Adj nekem egy óráig tartó hatalmat, hogy valamely tárgy olyan hatással legyen felruházva, mint én öhajtom. A többi az én dolgom. Hirdettesd ezt ki tündérid tündérnád előtt.

*

A herold ékes hangon hitta össze őket. Jöttek a rózsá arcú leányok s daliás ifjak, hadi ballják a nagy hatalmat.

Leon a gonosz démon átvette a hatalmat.

*

Ilon!

Mariska!

Gizuska!

— Etojött Leon hívására a három szüzi angyal.

Leon elővette hófehér zsebkendőjét.

— Halljátok, tündérek, tündérnök, nagy szót mondok!

Ha a kendőt olyan leányok, olyan tündérek érintik, kiknek ajkán égett férfi csókja, kik már hallotak a szerelemről, vérvörössé változik.

*

— Nekem fáj a kezem!

— Nem érek rá!

— Majd máskor!

— Most, parancsolá Leon.

*

A kendő vérvörössé változott. Leon igazat mondott. S a tündérek sirtak, ontva a csalódás könnyeit s Leon nevetett. Gunyosan mosolygott s a vékes-bukott angyalok előtt megállva mondá, a mit mondtam a l. így lesz ez mindég!

*

Ugy is van. Ne higgyünk soha az ártatlan rózsá arcznak, a szép szemeknek.

Csalódás az élet.

„Ábrándozás az élet megrontója,

Me y kancsalul festett egekbe néz.”

Krónika Író.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

MÁSODIK KÖTET.

(Folytatás.)

51.

XXI.

— De én megtettem azt, a lehetlent, s mert megtettem, vagyok képes önnök most 20,000 frankot hozni, melynek elfogadására kérem, melylyel ennek következtében, önnök felette bírnia kell.

— És ugyan miért?

S inte Austreberthe nem felelt azonnal a kérdésre, s midőn ezt megtette, arca oly komolyságot és nemességet fejezett ki, a mi felült Méziollenak.

— Midőn ön ide belépett, szólt, barátságomról biztosítam önt; most én fogok az önre hivatkozni, a mi bizonyosága lesz annak, hogy én önt testvérnek tekintem s méltónak bizalmamra, mint a hogy ön az előbb önere méltott engemet. Ön reám bizta titkát, ime az enyim: én szeretem Donis Márhát.

— Ön?

— Csak érte jöttem és érte tartozokom Bordeanxban. Ez koránt sem szeszély, ez egy forró szerelem; s csak úgy lehetek szerencsés, ha ő életét az enyémhez csatolja.

— És megkérte ön őt?

— Csak akkor akarom azt megtenni, ha a sikernek minden esélyét biztosítottam részemre, és az az, a miért befolyását felhasználni kérem, hogy Donisét kezezőleg hangolja irányomban. Ő mindent tehet férjével; ön ön mindent tehet ő vele. Házasságom tehát az ön kezeiben van, azaz, ha ön akarja, önnök togom boldogságomat köszönni.

Méziolle tiltakozni akart ezen befolyás ellen, melyet Donisét felett neki tulajdonítottak, de Sainte Austreberthe nem fogadta el mentéseit.

— Most pedig, mondá, miután jól betanította őt, még egy szót csatolok hozzá. Az én szerelmemet elősegítve, a magáét is elősegíti, mert, ha elveszem Márha kisasszonyt, Donis ur képviselő vagy a szenátus tagja lesz; az évnek egy része alatt Párisban fog lakni, és ön oly szabadon fogja láthatni Donisét, a mint azt Bordeanxban nem teheti. A mi önt illeti, ha önnök ürügyre van szüksége, hogy szinte Párisban lakhassék, annyival fogok szolgálni önnök, a mennyit kívánni fog. Ön beléféradva, kell hogy legyen, ezen tétlen vidéki életbe; ön azon állást fogja kiválasztani, a mely önnök Párisban kellemes leend, és szavamot adom önnök, hogy atyám azt ki fogja eszközölni. Nem említem önnök társaságunkat, összeköttetésünket, köreinket, melyek meg fognak nyilni ön előtt. Ez magától értetődik, miután ön barátunk lesz, legjobb barátunk. Türelmetlenül várom önnök visszatérését Chateau Pignonból.

XXII.

Egy nagykövet, kinek két császárság sorát biztosító házasságot kell közvetíteni, nem lehetett büszkébb mint Méziolle, midőn Sainte Austreberthe érdekében Pressacba indult.

Eleinte félelmet érzett azon gondolatra, hogy ez ügyet Donisével tárgyalja; volt abban valami ildomtalan és szokatlan, a mi kellett, hogy az ő nyugtalanságát felkeltse. Nem fogja-e ő kérdezni, hogy mi volt az elhatározó ok, hasonló közbenjáró választására? De Sainte Austreberthe csakhamar megnyugtató. Korántsem volt szó hivatalos megkérésről, mert ilyen megkérésnél ügyesség és ravaszság feleslegesek: az ut egyenes, és a határozottan tett kérdésre váratik felelet, igen vagy nem. Egyszerűen a Donis-családnak Sainte Austreberthe iránti hűlamainak tanulmányozásáról volt szó, végre Donisnének az ő érdekei iránt kedvezően hangolásáról, es erre, mint mindenben, egy ügyes és ravasz szellem segélyforrásait kelie mozgásba hozni.

Igy, áthatva a reá bizott szerep fontosságától, Méziolle csakhamar hitte azt, hogy ezen házasság csak az ő gondoskodása által jöhet létre; és a Bordeaux-Pressaci ut alatt előkészíté azon okokat, melyeket Doni-nének, pártfogoltja javára előadni fog. Azon gondolatnál, hogy Sainte Austreberthe ezen pártfogolt, nem birt örömeivel, és azon számos ajánló indok, melyeket már rendbeszedett volt, még szaporodott. Ki mondta volna akkor, midőn a sport és highlife lapjait olvasá a végett, hogy Sainte Austreberthe nevére akadjon, hogy egy napon barátja, sőt mi több, védnöke lesz ezen felséges példánynak?

Az, a mi Chateau Pignoni látogatását megkönnyíté, Pressac szomszédsága volt; mert a Tour Gery-i kastélyban, mely ezen falu területén fekszik, meghitt barátjai voltak, kik már régen megszokták az ő gyakori látogatásait, és egészen természetesen látszott, hogy Tour Gery-i tartózkodása alatt, átmenjen Chateau Pignonba is. Ezen látogatások, szokás szerint, változatlanul, ugyanazon órában történtek, azaz három órakor, és ez idő azért lön választva, mert Mártha ekkor szokott bezárkózni, hogy háborítatlanul zongorázhasson.

Midőn barátjainál reggelizett, Chateau Pignonba indult, és felmenve a mezőről a kastély felé vezető a halom oldalába ügyesen vágott. kigyózdó uton, az emelet egyik ablakánál egy fehér alakot vett észre. Ez Donisné volt, a ki őt várta és a ki türelmetlenségében őt már távolról jöve látni akarta. Midőn a terasera érkezett, az ablak bezárult és Donisné elünt.

Az előcsarnokban egy inast talált, a ki őt belépni látva, előtte kinyitá a salon ajtaját. De ezen eljárás, mely kielégítő lett volna egy közönséges látogatóra nézve, nem egyezett össze azon elővigyázati rendszerrel, melyet ő elfogadtak.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

* A gyámhivatal. M. tanácsost felelős égre vonta egyszer a közgyámhivatal hogy hová lett az M. által kezelt árvavagyomból a kilencz malacz?

— Megette a disznó — felelte rá a tanácsos.

Igen ám, de a közgyámhivatal nem elégedett meg ezzel a válaszzsal és firtatta a dolgot egyre:

— Miért ette meg a disznó a kilencz malacot? — Ekkor már dühbe jött a tanácsos és válaszolt ekképen:

— Mert nem akarta, hogy gyámság alá kerüljön a kilencz malacz és haszontalan irkafirkával kintassék. — A nóta vége öt korona bírság lett, amit a tanácsos jókedvvel fizetett ki. mondván, „hiszen legalább is tíz korona erejéig boszantottam őket.“

* Ok. Írmasz szepégye vallja be anyjának: — Kedves mama, az a fiatal francia a szomszédból...

— Nos?

— Megcsókolt.

— Ah! Miért nem tiltakoztál?

A leány pirulva szól:

— Nem tudok francziául.

ÓCSKA FEDÉL ALATT.

Ócska fedél alatt	Piros rózsza kedvben
Vén malom kerepel;	Patak szélén állva,
Vén malom kerepel,	Mos a molnár legény
A molnár énekel.	Kék szemű babája.

Erősen pirítja	Fűzfa mellett állok,
Sugára a napnak	A vizet nézdelem:
Fakült üvegét a	Molnár kevés gondját,
Pókhálós ablaknak.	Kék szemű babáját
	Nagyon irigyelem!

Zilahy K.

Elektromos századunknak legnagyobb hibája az, hogy nem tud várni.

Valtour.

A legrosszabb sors, a mi egy nőt érheti az, ha egy magában kénytelen leélni életét.

Michelet.

* A tyukok és a geometria. A tyukok elméleti képességéről mindez ideig nagyon kis véleménye volt a művelt közvéleménynek. — Tyukész és genie közt tudvalevőleg van némi különbség, bár Gibbs Morris angol tudós csak a napokban bizonyította be, hogy a tyukok sem olyan cretinek, mint az ember hinné. Gibbs szerint a madarakban is van intelligencia s különösen a geometriából az utolsó tyuk, ha más állapotban van, tud annyit mint akár melyik harmadik, negyedik osztályú gimnázista. Természetesen nem a Pythagorás-féle tantételről vagy az analitikáról van szó, a mely talán a legelméletibb tyuk fejének is sok lenne, hanem kisebb matematikai és geometriai igazságokról, am-lyekre egy diplomátlan professzor: az ösztön tanította a madarakat. Gibbs tanulmányozta a fészkeket s számtalan példával igazolta, hogy a madarak geometriai törvények szerint rakják tojásaikat fészükbe, még pedig úgy, hogy a legelőnyösebben használják fel a rendelkezésükre álló térfogatot. A tojások csúcsai mindig befelé esnek s ha kísérletképpen valaki megmozdítja a fészkek tojásait, másnap valamennyit a régi helyen találja. Gibbs szerint a legnagyobb dicséret, amit valaki egy matematikusról mondhat, hogy ért egy a tudományához, mint — a tyuk.

Közgazdaság.

* Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. államvasutak gépgyáranak és a diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyár igazgatósága Budapesten, az utóbb említett gyár részére szükséges faanyagok szállításának biztosítása céljából f. é. október 31-én záruló pályázatot hirdet. Közelebbi feltételei a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők. A kereskedelmi és iparkamara.

* Kereskedők és gyárosok figyelmébe. A m. kir. főbányahivatal Akna-Szlatinán kötélgártmány és szertári anyagok szükségletének beszerzése céljából ugyanott f. é. november 7-én záruló árlejtési versenytárgyalást hirdet, Közelebbi feltételei a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők. A kereskedelmi és iparkamara.

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Társai gabona-bizományi iktlet (Nádor u. 6. sz.) tudósítása a „Debreczeni Ellenőr“ részére.

Budapest, október 17.

Napi jelentés.

Gabona iktlet.

Készüzlet ma jól kínáltak, a kereslet is — különösen magánspekulánsok által — élénk volt, így tehát az irányzat megszilárdult, és a forgalmazott 40,000 mm. szilárd napi áron kelt el.

Eladások:

Tiszavidéki 100—81 mm.	7.75 frt.	100—80 mm.	7.70 frt.
2900—80 mm.	7.80 frt.	200—80 mm.	7.70 frt.
200—79 mm.	7.55 frt.	100—79 mm.	7.57 1/2

3 havi időre.

Zab 7.—7.42 1/2 frt.

készpénzfizetés mellett.

Egyéb cikkek nem változtak.

Határidő-iktlet. A külföld ma ismét lanyha áratok jelent, a mi piacunk ennek következtében ellensúlyozva a jobb irányzatú kész buza iktlet által változatlan maradt.

Zárlat 1 óra:

B u z a szept.—okt.	7.22—7.23
márcz.—ápril.-ra 1894.	7.63—7.65
R o z s őszre	5.77—5.79
tavasza 1894	6.29—6.31
Tengeri szept.—okt.	4.94—4.96
máj.—júna 1894.	5.12—5.14
Z a b szept.—okt.	7.14—7.16
márcz.—áprila 1894	6.89—6.91

Zárlat 4 óra:

B u z a szept.—okt.	7.22—7.23
márcz.—ápril.-ra 1894.	7.64—7.66
R o z s őszre	5.75—5.76
tavasza 1894	6.30—6.32

Tengeri aug.—szeptre	4.93—4.94
máj.—júna 1894.	5.11—5.13
Z a b szept.—okt.	7.10—7.12
márcz.—áprila 1894	6.88—6.90

Felmondattott: 1000 mm. buza. 3000 mm. tengeri. Időjárás: borult, hűvös.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Oktober hó 16. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli sulyban) —. krig. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban —. krig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 42.5—43. krig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm sulyban 43—44. krig. — Fialat könnyű (páronkint 250 klg. terjedő sulyban) 46—47. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klg. felüli sulyban) 41.5—42 krig. — Közép (páronkint 220—280 klg. sulyban) 43—44. krig. Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő sulyban) 46—47. krig.

Szerkesztői posta.

Uraes. Lehet uri ember, a ki hanyagon öltözködik? Hát ez valóban fogas kérdés. Nézzé meg Ön a „Bolond Istók“ cz. élez lap L ü v é n y i j é t, a ki bizonyára nagy gondot fordít arra, hogy a journa a legújabb divat szerint jelenjék meg s látni fogja mégis, hogy ez a drágán és divatosan öltözködő egyén — nem uri ember. De nézzé meg T i s z a K á l m á n t is, a kinek a szabója — a mint Mikszáth Kálmán beszéli — egyszerűen eltagadja, hogy ez a nagy ur nála dolgoztat, oly keveset törődik a ruhájával, pedig Tisza Kálmán csakugyan uri ember. Wekerle miniszterelnök 1 forintos nyakraválót hord s hogy közeli példával éljünk, gróf Dégenfeld főispán, a ki általában szintén igazi urnak és ugyancsak okos embernek tartatik, szinten nem hord sárga cipőt, fehér czilindert, fénymázás fa-kölönczöt, vasalt nadrágot és keményített nyakraválót. Szabály e tekintetben nincsen, mert viszont elegánsul öltözködnek Szilágyi Dezső, Fenyvesi Ferenc és más okos és szellemes emberek. Az izlés e tekintetben a szabályok összessége s a tulság a kerülni való egy a gondos, mint a hanyag öltözködésben. A tulzott gonddal öltözködő, piperkőcz, derék-fűzős, ki kent-fent férfi inkább majom, inkább asszony, mint ur, nagyon rondán öltözködő férfi viszont a cynizmus vádjára szolgál rá. Az egyszerű elegancia, ez a követni való közép út, a melyre ki-ki a maga izlése és zsebe szerint igyekezzék rátalálni. Frakkot és atillát különben nem elég felölteni, azt viselni is kell tudni. Ez a kettő az öltözködés költészete. Tény végül, hogy a szellemes emberek nem szeretnek öltözködni. Már az öltözködést is szellemtelen foglalkozásnak nézik s elégnék tartják, ha lelkük jár folyton díszruhában. Szegény ember fényűzése pedig a tisztaság és legalább a kifogástalanul tiszta fehérnemű legyen.

N. J. („Mi lesz belőlem, hogy ha meghalok.“) Az utolsó strófa gondolatát kellene jobban kifejteni, a megelőző szakok csupa közhelyet tartalmaznak. A technika mindenütt hanyag és következtelen.

Jogoncz. Jól sejtette hogy a hétfői Apró-cseprő szellemes mondását a sajtóhibának nevezett s a betűültetvényeket ádázul pusztító bogár rontotta meg. A mihez ez hozzáfér, abból — csodabogar lesz! A ckerman asszony mondása így lett volna helyesen:

„A házasság legtöbbször nem egyéb, mint összesetalalkozás a egy szükségnek — valamivel végezni és egy vágnak — valamit elkezdeni!“

Érteti fogja ugy-e? Végezni a garcon-élet léhasaigaival és elkezdni a rendes életet! „Zöld salátát tenni családi körben,“ mondja a francia író. Kell-e több ennél is?

Debreczeni városi színház.

Idény-bérlet 16. szám. I. Kis bérlet 16 szám Páros. Páros.

Ma Szerdán okt. 18-án:

PARASZT BECSÜLET

Cavalleria Rusticana.

Opera. Irta: Targioni-Tozzet és Menasci. Zenejét szerzette: Mascagni Péter.

Ezt megelőzi
GRENGOIRE.
Vigjáték 1 felvonásban.

MŰSOR:

Október 19-én, csütörtökön: „A kaméliás hölgy“, vigjáték 3 felvonásban, írta Dumas Sándor.

Október 20-án, pénteken: Szünet.

Október 21-én, szombaton: „Paraszt becsület“, Mascagni operája. Bérlet-szünetben, Komáromi Mariska, a budapesti népszínház művésznőjének fölléptével. Ezzel együtt „Barátság bói“, 1. felv. vigjáték, írta Foylor.

Október 22-én, vasárnap: „A madarász“, 3 felv. Milöcker operettje. Komáromi Mariska 2. fölléptével.

Október 23-án, hétfőn: „A sárga csikó“, Csépreghy Ferencz 3 felv. operettje, Komáromi Mariska 3. fölléptével.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1893. október hó 1-től. —
(Egységes vasuti (zóna) idő szerint.)

Debreczenből indul:

Budapest felé (gy. v.)	reggel	8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután	12 ó. 36 p.
	este	10 ó. 31 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé	délután	3 ó. 32 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	délután	3 ó. 51 p.
	este	8 ó. — p.
	éjjel	3 ó. 05 p.
Miskolc—Kassa felé (Misk.-tól gy. v.)	reggel	8 ó. 45 p.
	este	8 ó. 05 p.
1) Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	délután	3 ó. 58 p.
	reggel	5 ó. 48 p.
H.-Büszörmeny—Büd	vásártérről	6 ó. 04 p.
Sz.-Mihály felé	m. á. v.-től délután	3 ó. 37 p.
	vásártérről	3 ó. 50 p.
2) Füzes-Abony—Kassa felé	m. á. v.-től reggel	5 ó. — p.
	vásártérről	5 ó. 13 p.
Füzes-Abony felé	m. á. v.-től d. u.	4 ó. 03 p.
	vásártérről	4 ó. 15 p.

Budapestre érkezik:

a reggel 8 ó. 40 p.-kor induló	gy. v. d. u.	1 ó. 50 p.
a déli 12 ó. 36 p.	sz. v. este	8 ó. 05 p.
az este 10 ó. 31 p.	reggel	5 ó. 50 p.

1) Kassára érkezik este 11 ó. 02 p.

2) F.-Abonytól gyorsvonat.

Debreczenbe érkezik:

Budapest—Nagyvárad felől	délután	3 ó. 31 p.
	gy. v. este	7 ó. 09 p.
	éjjel	2 ó. 40 p.
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reggel	7 ó. 41 p.
M.-Sziget—Szatmár felől	reggel	7 ó. 55 p.
	délután	12 ó. 16 p.
	este	10 ó. 16 p.
Kassa—Miskolc felől	reggel	8 ó. 07 p.
3) Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli	12 ó. 06 p.
Kassa—Miskolc felől	este	7 ó. 20 p.
	reggel	8 ó. 09 p.
B.-Szt.-Mihály—	m. á. v. hoz	8 ó. 17 p.
H.-Büszörmeny felől	vásártérről	7 ó. 41 p.
	m. á. v.-hoz	7 ó. 50 p.
F.-Abony felől	vásártérről	7 ó. 50 p.
	m. á. v.-hoz	8 ó. — p.
4) Kassa—F.-Abony felől	vásártérről délután	5 ó. 16 p.
	m. á. v.-hoz	5 ó. 25 p.

Budapest tről—Debreczenbe indul:

a délután 3 ó. 31 p.-kor érkező	sz. v. reggel	8 ó. 25 p.
az este 7 ó. 09 p.-kor érkező	gy. v. délután	1 ó. 55 p.
az éjjel 2 ó. 40 p.	sz. v. este	7 ó. — p.
" " 2 " 40 "	erk. sz. v. (P.-Ladányban át-zállással)	este 9 ó. 15 p.

1) Kassáról indul reggel 4 ó. 55 p.

2) F.-Abonyig gyorsvonat.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felolós szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Ház eladás.

„A debreczeni izraelita hitközség“ a tulajdonát képező Séceny-utcán 1784. orszámszám alatti házastékát (a 6870 sz. tkjk. szerint 770 ölnyi területen, mely házasték ez idő szerint 1320 frt. nyers jövedelmezőséggel bír, eladóvá teszi.

Felhívtnak tehát a venni szándékozók hogy vételi ajánlataikat (a legkisebb ajánlat 19500 frt lehet) zárt borítékban és az összegnek 5%-át bannatónz gyanánt mellékelve f. é. október hó 29-nek d. e. 10 órájáig a hitközség jegyzői irodájában (Szent-Anna-utca 2544. sz.) a hivatalos órák alatt (d. e. 9-11 ig és d. u. 3-5-ig) jegyző kezeihez tegyék le.

Debreczen, 1893. október 18-án.

A deb. izr. hitközség előljárósága.

8569

1893. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy az Iparegyesületi takarékos és hitelintézet végrehajtható Nagy Imre és neje végrehajtást szenvedő elleni 90 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék, (a debreczeni kir. járásbíró) területén lévő, Debreczenben fekvő, a debreczeni 1315 sztkjvben A + 1392/1393. hrsz. alatt foglalt ingatlanokra 1000 frt, az ugyanazon sztkjvben a A+ 10974, 10975, 10973, 10970, 10971, 10972 hrsz. alatt foglalt ingatlanokra a B 38. sz. alatti korlátozás épségben tartása mellett 93 frtban már megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte, és hogy a fenebb megjelölt ingatlanok az **1893. évi október hó 25-ik napján** délután 3 órakor a debreczeni kir. tszék mint tkvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 100 frtot illetve 9 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881 : LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammalszámított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bannatónz a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1893. évi Szeptember hó 12-ik napján.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Nagy Károly
kir. tszéki bíró.

ELADÓ
egy közel fekvő faluban
nagy belsőség
gazdasági épületekkel
és külön lakházzal.
Értekezhetni a kiadó hivatalban.

Schönberger Vilmos

DEBRECZEN, a városháza alatt

leszállított árban ajánlja
férfi, női és gyermek cipő nagy raktárát

ugysintén
gyermek, fiu, és férfi csizmák, kalapok, norimbergi és tajték pipa raktárát. Bőröndök, esernyők, nyak-kendők és vízmentes posztó halina csizmák.

Berlini és igen finom nagy posztó kendők, vászon, kávé teríték és függönyök nagy választékban.

lepedővászson ezelőtt 10 frt mtrje, most csak 45 kr.

Jövedelmező képviselőket

nyerhet egy legjobb hírű bankcégnél egy minden irányban megbízható,

KERESKEDELMILEG JÁRTAS ERŐ.

Referenciák kéretnek.

Ajánlatokat „A 217“ alatt továbbít

M. Dukes, Annoncen-Expedition, WIEN I/1.

SZÖNYEGEK,

függönyök.

ágy- és asztal-terítők,

butórszövetek, viaszkos vásznak

takarók és löpökróczok

SZABÓ LAJOS FIAI czégnél.

Az összes orvosi tudományok tudora

Dr. Borbély Imre

specziális fogorvos

lakását f. hó 1-től
a RANUNKE-L-féle háztól a

HAJDU GYULA-féle házba

(Piacz és Csapó utca sarkán, szembe a Bika-szállóval) I. emelet tette át. —

Kapu bejárat a csapó utcáról.

Rendel: d. e. 8—12-ig.
d. u. 2—5-ig.

A világ
legjobb
fénymáza!

FERNOLENDT

fénymáz

Bécs

gyár alapítottat
1835!

Ezen fénymáz,
vitriol nélkül
gyorsan a leg-
szébb mély feke-
te színű fényt ad-
ja és a bört tar-
tóssá teszi.

Mindenütt raktáron!

Ertesítés! A n. é. közönség saját
érdekében kére-

tik csakis Fernolendt fénymázt venni és csak azon dobozokat elfogadni, melyek

St. Fernolendt

névalírással vannak ellátva, mivel temérdek értékűtlen utáztat van forgalomban, melynek vibréja az én vibréjához hasonlóan vannak nyomva, hogy így a közönséget tévútra vezessék.

Jutányos, szabott áron

kaphatók

Szabó Lajos fiai

cégnél:

Divatos női ruhaszövetek.

Francia flanelek, Kasán, Moldon,
legujabb flanel, selyem és bársony

BLUZOK,

szines és fekete selymek,

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők,

Gyermek ruháskák és felöltők,

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok

téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsi posztókban.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz MOLL A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és aitestbántalmak, gyomorgörcs és gyomorhév, rozott székrekedés, májbántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi-szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

**MOLL-FÉLE FRANCIA
BORSZESZ ÉS SÓ**

Csak akkor valódi ha mindegyik üveg MOLL A. védjegyét tünteti fel és „A. MOLL” feliratu ónozáttal van zárva.

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési-szer köszvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legismerteseb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára: 90 krajczár.

Moll Salicyl-szájvize.

(Főalkatrésze: fűzőlysavas sziksó.)

A mindennapi szájtisztításnál kü örö-n fontos bármely koru gyermekek, mint felnőttek számára; mert e szájviz a fogak további épségét biztosítja s egy-szersmind óvszer fogfájás ellen. Egy MOLL A. védjeggyel ellátott üveg ára: 60 krajczár.

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

MOLL A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által,

BÉCS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta póstautánvét mellett teljesíttetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítmény ket kérni.

Raktárak: DEBRECZENBEN Tóth Béla gyógyszerész, dr. Rothsnek V. E. gyógyszerész és Szent-Királyi Ti adar uraknál.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

uri és női divat üzletünket

Debreczenben, főpiacz, Frohner-ház, a megyeházzal szemben

f. é. november hó elsején

megnyitjuk.

Előnyös összeköttetés-ink és alapos, különösen több éven át Párisban szerzett szakismereteink folytán képesek voltunk üzletünket

a legválogatottabb különlegességekkel

a legdusabban ellátni, úgy hogy e téren hiányt pótolunk.

URI INGEK, TRICOT-INGEK, NYAKKENDŐK,

különös nagy választékban.

Az eleganciára és izlésre tartó n. é. közönséget üzletünk szives megtekintésére és szükségleteik beszerzésének számunkra való fentartására felkérve ajánljuk magunkat

kiváló tisztelettel!

KEMÉNY ZSIGMOND és TÁRSA

DEBRECZEN,

főpiacz, Frohner-ház,
a megyeházzal szemben.